

COVID-19 SONRASI PİYASA GELİŞMELERİ

İsmail Kemaloğlu

I-Genel Değerlendirme

Birkaç aydır bütün dünyayı etkisi altına alan ve ekonomiden sosyal hayata kadar her alanda çok ciddi etkiler bırakan Covid-19, Mayıs ve Haziran ayı itibarı ile dünya genelinde etkisini azaltmaya başlamıştır. Ülkemizde de normalleşme adımları atılmaya, hayatın normal akışına yönelik tedbirler alınmaya devam edilmektedir.

Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak mı?

Yaşananların gerek ekonomi gerekse diğer alanlardaki derin etkilerini önümüzdeki aylarda daha iyi anlıyor olacağız. Zira virüs etkisinin yoğun olduğu aylar genel olarak hükümetlerin tedbirleri, geçici önlemlerle atlatılmaya çalışıldı. Ancak, yaşanan sürecin uzun dönemde tüketici davranışları dahil, iş yapma biçimleri, istihdam, turizm, şehirleşme gibi çok sayıda sosyal, iktisadi dinamiklere etkisini yaşayarak göreceğiz.

Bu dönem; gıda güvenliğinin ne kadar önemli olduğunu, tarımı asla ihmal etmememiz gerektiğini, başka ülkelerde toprak alıp üretim yapmanın da ülkeleri garantiye alamadığını (yasaklar, kısıtlamalar dolayısı ile ürettiğinizi ihraç da edemediniz!!) yakinen yaşadığımız bir dönem oldu. Kişisel olarak bizlere ulaşan ve tarıma yönelik yatırım, girişim taleplerinden de bunu gözlemledik.

Özellikle tarım ve gıda sektörü açısından ülkemizi değerlendirdiğimizde; genel anlamda tedarikte sorun yaşanmadığını, zaten gıda sektörümüzün dünya standartlarının üzerinde üretim altyapısına sahip olduğunu, marketlerde izdiham görülmediğini, ülkemizin bu açıdan potansiyeli yüksek olduğunu vurgulayabiliriz. Hatırlarsanız önceki bültenimizde; Covid-19 sürecinde tarımsal faaliyetin aksamayacağını, temel tarım ürünlerinin makinalı tarım ile yönetildiğini, sebze ve meyve için ekim, dikim ve hasat sürecinde işgücüne bağlı aksamalar olabileceğini, bunun için de önlemlerin alındığını söylemiştik. Aynen de böyle şekillendi.

Bu süreçte hep bir konuya daha dikkat çekmiştik. **Önümüzdeki süreçte tarım ve gıda sektörü için üretim, tedarik kaynaklı sorunlardan ziyade talep ve tüketim kaynaklı sorunlara odaklanmalıyız demiştik.** Nitekim; patates, soğan, sebzeler, süt, beyaz et gibi çok sayıda sektörde tüketime bağlı sızlanmalar başladı. Beyaz et sektörünün satışları %25 düştü, Süt sektörü stok yapmaya yöneldi. Patates ve soğan için ihracat müsaadesi istendi.

Bu kısımda söylenecek son sözümüz şu olsun; turizm dahil toplu tüketim alanlarının daralması, tüketici davranışlarının değişmesi gibi çok sayıda faktör tarım ve gıda sektörünü talep yönlü hassas hale getirmiştir.

Gıda bankacılığı, sosyal destek programları, gelir riski sigortası, depolama ve lisanslı depoculuk, yapısal dönüşümü sağlayacak uzun dönemli tarım finansmanı gibi konular daha fazla geliştirmemiz gereken alanlar olacaktır.

II-Dünyadaki Gelişmeler

Covid-19 etkisinin azalmasına bağlı olarak ülkeler, yasakları gevşetme yolunda adımlar atmaktadırlar. **Kazakistan**, uygulamaya koyduğu aylık kotalı satış politikasını durdurmuştur.

Asya ülkelerinin bazıları da benzer şekilde tarım-gıda ürünlerinin ihracatını yasaklayan uygulamalara son vermişlerdir. Ancak **Karadeniz ülkeleri**, yeni sezon rekolte ve ihracat miktarına bağlı olarak, iç dinamikleri de gözetecek önümüzdeki süreçte ihracat konusunda temkinli tutumunu sürdürecektir.

Hem ülkemizde hem dünya genelinde gıda ürünlerinde yaşanan aşırı talep baskısı ve pirinç, un, makarna, konserve gibi gıda ürünlerinde stoklama eğilimi artık ortadan kalkmıştır. Piyasalar normal arz-talep koşullarına dönmeye başlamaktadır. Ancak, mevsimsel olarak bazı ülkelerde, ürünlerin ekilişinde ya da hasadında yaşanan gelişmeler meyve ve sebze fiyatlarında dönemsel bir artışa sebep olabilecektir.

COVID-19 SONRASI PİYASA GELİŞMELERİ

Avrupa ülkeleri başta olmak üzere atılan normalleşme adımları, dış ticarete hareketlenmeye, araç trafiğinde canlanmaya sebep olmaktadır. Bu kapsamda, petrol fiyatları ve tüketime bağlı olarak etanol kullanımının önümüzdeki aylarda artması beklenmektedir. Hem bu artış hem de özellikle Çin'in stoklarını takviye etmek isteğiyle yüksek miktarda **mısır** ithalatı yapacağı beklentisi, mısır fiyatlarındaki düşüşü durdurmuş, hatta kısmi artışlar görülmeye başlamıştır.

Karadeniz piyasasında; uygulamaya konulan kotalı ihracat politikasının nasıl bir seyir izleyeceği önemini korumaktadır. **Rusya**, 1 Temmuz'dan itibaren ihracata başlayacaktır, ancak 2020/21 sezonu için yeni bir kota uygulayıp uygulamayacağı henüz bilinmemektedir. Rusya Tarım Bakanlığı daha çok iç dinamikleri göz önüne alarak kotaya sıcak bakabileceğini belirtirken, ihracatçılar bunun sektöre büyük zararları olacağını gündeme getirmektedirler. Rusya'nın üretim ve ihracat potansiyeli ile bu kadar üretimi stoklamaya çalışması, ihracat yasaklamaları çok anlamlı olmayacaktır. Çünkü, petrol fiyatlarındaki gerilemeye bağlı olarak Rusya devletinin tarım ürünleri ihracatına olan ihtiyacı, ciddi miktardaki stokları taşıma maliyetleri çok izah edilemeyecektir. Kota uygulansa da bu miktarın ortalama ihraç miktarlarına yakın olması beklenmektedir.

Ukrayna'da da 20,2 milyon tonluk kota miktarı neredeyse dolmuştur. İhracatı yasaklama konusunda nasıl bir önlem alacakları izlenmektedir.

Avrasya Ekonomik Topluluğu ülkelerinde, ayçiçeği ihracatına yönelik yasaklama kararı 20 Haziran'da son bulacaktır. Rusya devleti, bu tarihin Eylül ayına kadar uzatılmasını talep etmektedir. Bu ürünün arzında iç piyasa da meydana gelebilecek bir daralma yağ işleme fabrikalarının maliyetlerine olumsuz yansıyabilecektir.

ABD'deki makro-ekonomik veriler dikkat çekmektedir. Ekonomistler, 1929 bunalımından bu yana yaşanan en ağır ekonomik kayıp olduğunu, imalat sanayisinin %13, genel endüstriyel üretimin %11 oranında düştüğünü gündeme getirmektedirler.

ABD'de özellikle hayvancılık sektörü ciddi ölçüde zarar görmüştür. Kesimhanelerin çalışmaması ve et talebindeki düşüşle birlikte çiftçiler hayvanlarından vazgeçmek durumunda kalmışlardır. Domuz, tavuk, sığır gibi hayvanların üremesi engellenmiş, bakımları ekstra maliyet getirdiği gerekçesi ile hayvanların bir kısmı itlaf edilmiştir. Önümüzdeki birkaç ay içinde et fiyatlarının %20 oranında artması beklenmektedir.

IMF tarafından yapılan açıklamalarda da; dünya ekonomisinin 1929 buhranından bu yana en kötü gerileme ile karşı karşıya olduğu, 2021 yılında bile tam bir toparlanmanın gerçekleşmeyebileceği gündeme getirilmektedir.

Çin ile ABD arasındaki ticaret savaşından sonra Çin ile Avustralya arasında da bir ticari gerginliğin oluşabileceği belirtilmektedir. Çin, arpa ithalatında Avustralya'ya %80,5 oranında anti-damping ve anti-destekleme vergisi uygulamaya başlamıştır. Avustralya tarafından konunun DTÖ'ye taşınması gündemdedir.

Karadeniz ülkelerinde bireylerin alım gücünün etkisi, iç piyasa fiyatlarının artması gibi eğilimlerle dış ticarete daha korumacı ve milliyetçiliği öne çıkaran politikaların sıklıkla uygulanabileceği görülmektedir.

Özellikle Rusya'da, Nisan ayı ortasında buğday iç piyasa fiyatları 195 dolar gibi yüksek bir fiyata ulaşmıştır ve bu durum unlu mamuller sektörünü zorlamıştır. Un ve yem sanayisi, zarar görmüştür. Ülkede un fiyatı 2019 yılında 220 dolar civarında iken Nisan 2020 başında 280 dolara yükselmiştir. Ancak hükümetin uyguladığı politikalar nedeniyle 230 doların üzerinde un satışı yapılmamış, bu nedenle zamanla ülkemizde de yaşandığı üzere hammadde fiyatlarındaki artışa karşılık mamul fiyatlarının aynı ölçüde artırılmaması sonucu sektör zarar görmüştür. Yem sektöründe de benzer bir sorun söz konusudur. Yemde kullanılan hammaddelerde %150 ye varan oranda fiyat artışları görülmüştür.

Ukrayna'da da benzer şekilde iç piyasa fiyatlarının yükselmesinden kaynaklı ekmek fiyatlarında %15-20 oranında artış olmuştur. Çiftçilerin daha cazip fiyatlar beklemeleri nedeniyle ürün satışlarını yavaşlatmaları buğday fiyatlarındaki artışın nedeni olarak gösterilmektedir.

Karadeniz'de 195 \$/ton arasında seyreden yeni ürün buğday fiyatları, Rusya Tarım Bakanlığı tarafından üretim rakamlarının düşüşüne yönelik açıklamaların etkisi ile artmaya başlamıştır. Rusya için hububat üretim tahmini 125 milyon tondan 120 milyon tona düşürülmüştür. Bir önceki sezonun üretim rakamı 121 milyon tondur. **Yeni mahsul fiyatları ortalama 200 dolardan** işlem görmeye devam etmektedir.

Makarnalık buğdayda, Kanada üretiminin bu sezon artacağı yönünde beklentiler fiyatların geçen sezonun gerisinde olmasını sağlamaktadır. **Türkiye için CİF makarnalık fiyatı 295-310 \$/ton arasında (ort.2.100 TL/ton) değişiklik göstermektedir.**

COVID-19 SONRASI PİYASA GELİŞMELERİ

III- Ülkemizdeki Gelişmeler

1-Ekiliş ve Üretimdeki Gelişmeler

Ülkemiz genelindeki yağış ortalamasına baktığımızda; Nisan ve Mayıs aylarında normalinden ve geçen yıldan daha az yağış alındı. Hatta Mayıs ayı sıcaklık ortalaması uzun yılların en yüksek sıcaklık ortalaması şeklinde gerçekleşti. 2019 yılı Nisan ayında ülke genelinde 69.7 mm yağış alınırken, bu yıl Nisan ayında 49.9 mm yağış alındı. Normali ise 59.1 mm'dir. Bildiğiniz gibi özellikle tahıl grubu ürünler için bahar aylarındaki yağışlar çok önemlidir. Bu durum özellikle iç Anadolu bölgesinde tahıl ürünleri için stres oluşturdu. Henüz kayıp açısından net tespit yapmak erken görünse de mısır ekilişlerinde don dahil yaşanan sıkıntılar, kıraç bölgelerde buğdayın su ihtiyacı, rekolteyi etkileyecektir.

Ekilişte geçen yıla göre buğdayda %1-2 azalma olacağını (makarnalık buğday ekilişinde %10, arpa ekilişinde %5 artış) önceki değerlendirmelerimizde bahsetmiştik. TMO tarafından yapılan değerlendirmede de buğday ekilişinin %1 azalacağı öngörülmektedir. Ancak, Nisan ve Mayıs aylarındaki olumsuz iklim gelişmeleri olmasaydı yüksek bir rekolte beklentisi söz konusu olacaktı.

TÜİK tarafından yayınlanan buğday üretim tahminlerinin beklenenden daha yüksek olduğu, mısır üretiminin ise daha düşük kaldığı ifade edilmektedir.

	Üretim				(Ton)
	2 019	Pay (%)	2020	Pay (%)	Değişim (%)
Tahıllar	34 401 704	53,9	37 102 269	54,2	7,9
Buğday	19 000 000	29,8	20 500 000	29,9	7,9
Mısır	6 000 000	9,4	6 500 000	9,5	8,3
Çeltik	1 000 000	1,6	980 000	1,4	-2,0
Arpa	7 600 000	11,9	8 259 159	12,1	8,7
Çavdar	310 000	0,5	320 000	0,5	3,2
Yulaf	265 000	0,4	288 951	0,4	9,0
Nohut	630 000	1,0	630 000	0,9	0,0
Fasulye (kuru)	225 000	0,4	249 172	0,4	10,7
Mercimek (kırmızı)	310 000	0,5	350 000	0,5	12,9
Mercimek (yeşil)	43 631	0,1	42 146	0,1	-3,4

USDA tarafından Türkiye'nin buğday üretimi 18,5 milyon ton (geçen yıl da 18,5 mt), mısır üretimi 350 bin ton artışla 6.850 bin ton ve arpa üretimi 500 bin ton artışla 8.400 bin ton olarak tahmin edilmektedir.

Son yaptığımız değerlendirmede; buğday rekoltesinin geçen yıldan fazla ancak çok da yüksek olmayacağını öngörmekteyiz. Ülke geneli makarnalık buğday ekim alanlarının 1,2 milyon hektar civarında olduğu göz önüne alınırsa ekiliş artışına bağlı olarak makarnalık buğdayda 300-350 bin ton artış, verim ile bu rakamın 500 bin ton ilave üretim artışı getirebileceği öngörülmektedir.

Trakya'nın belirli bölgelerinde, Konya ve Eskişehir havzasında, Kırşehir hattında gerek kısmi hastalık gerekse yağış azlığı gibi sebeplerle ürün kayıpları yaşanacaktır.

Bütün kalbimizle ülkemizin daha fazla üretmesi ve bereketli bir hasat sezonu yaşanmasını temenni etmekteyiz.

COVID-19 SONRASI PİYASA GELİŞMELERİ

2-Hasat ve Piyasa Fiyatları

TMO, 250 bin ton mısır ithalatı için çıktığı ihalede 155 bin ton ürün alımı gerçekleştirmiştir. Fiyatların yüksek olmasından dolayı tekliflerin bir kısmı değerlendirilmemiştir. Mısır fiyatlarının birkaç hafta önce dünya genelinde düşmesinden sonra yukarıda da açıkladığımız üzere piyasalarda talebin hareketlenmeye başlaması ile birlikte ithal maliyetlerinde artış görülmektedir.

Un fiyatlarında bir miktar artış görülmektedir. Ev tipi un üretimine dönen firmaların artan maliyetleri ve nakliye konusunda yaşanan sıkıntılar, fiyat artışının nedeni olarak gösterilmektedir. Ancak toplu tüketim alanlarının daralmasına bağlı olarak un talebi de azaldığı için undaki fiyat artışının sınırlı kalacağı düşünülmektedir.

Mayıs ayı içerisinde arpa ve buğday hasadı başlamıştır. Fiyatların seyri Haziran ayının ilk haftası itibariyle daha net şekillenecek olmakla birlikte **arpada fiyatlar 1300-1350 TL/ton arasında** TMO fiyatının üzerinde görülmektedir. **Ekmeklik buğday fiyatları 1650-1700 tl/ton, makarnalık buğday fiyatları 1800-1850 tl/ton civarındadır.** Buğdayda fiyatlar TMO alım fiyatı seviyesinde seyretmektedir.

Mayıs ayı ortasında başlayan **Kırmızı mercimek hasadı devam etmektedir.** Piyasada **5.000 TL/ton üzerinde işlem gören ürünler hasatla birlikte, 4.500 TL/tona gerilemiştir.** TMO'nun 3.500 TL/ton olan alım fiyatının oldukça üzerinde seyretmektedir. Kırmızı mercimek üretimin %13 oranında artarak 350 bin tona çıkması beklenmektedir.

3-Öngörüler

Yeni sezonda hareketli bir piyasa beklemekteyiz. Sanayici ve TMO depolarında stok kalmaması, hasada stoksuz giriliyor olması, arz ve talep dengesinde hassas bir seviyede olmamız, DİR kapsamında ihracatta geçen yılın bolğunun bu yıl iç taleple karşılanma gereği, yem sanayi talebi, piyasa iştahı gibi çok sayıda dinamik tahıl fiyatlarına hareket getirecektir. Ancak diğer taraftan yorumlama açısından bizim için hassas olan ve çok ayrıntıya girmek istemediğimiz bir konu da TMO satış fiyatları. Yıl ortalamasında TMO stoklarının satış fiyatlarına fazla artış yapılmaması, iç piyasa gıda enflasyonu ve yem sanayi, kanatlı sektörü, besici ve yetiştirici taleplerinin baskın gelmesi gibi sebeplerle satış fiyatlarının da baskılanması sektörün ihtiyaçlarını, TMO stoklarından karşılama yönünde meyllettirmektedir. Bir kısım piyasa aktörü stok yapmak yerine TMO tahsislerinden faydalanmayı tercih etmektedir. Zira geçen sezonda bazı aylarda un fabrikalarının aylık ihtiyacının yarısının TMO tarafından makul fiyatlarla karşılandığı aylar olmuştur. Bu kısmı piyasa paydaşlarının değerlendirmesine bırakmış olalım....

Yurtdışı ürün fiyatlarında özellikle Karadeniz bölgesi ağırlıklı hareketlenme, covid-19 etkisinin nasıl bir süreçte normalleşeceği ve bunun ihracat kısıtlamalarına, yasaklarına etkisi, döviz kurlarındaki artış, mamul ihracatı (özellikle makarna ihracatı artış eğiliminde olup ekmeklik buğday talebi ile de un sektörünü etkilemektedir.), sektör dışı kitlenin tarıma ilgisi, lisanslı depoların artışına bağlı olarak stoklama ve finansman imkanlarının artması, talebi artıracak faktörler olarak görülebilir.

Bu arada gözden kaçan önemli bir gelişme de TMO alımlarında artık çiftçi ÇKS miktarlarının esas alınarak satın alma yapmaktan vazgeçilip, ÇKS dışındaki üretimlerin de satın alınacağı yönündeki açıklamadır. Bunun iki türlü yansıması olacaktır. Birincisi; ÇKS miktarlarına bakmadan TMO'nun daha fazla ürün almak ve stok yapmak isteği, ikincisi de ÇKS belgesi yokluğu dolayısı ile özel sektöre giden ürünlerin lisanslı depolara yönelebilmesi ile fiyat hareketliliği.

Pamuk fiyatlarına bağlı olarak çiftçinin pamuk ekiminden mısır üretimine yönelmesi mısır ekiliş ve üretimini artıracak, dolayısı ile mısır fiyatları daha yatay seyredecektir. Hayvancılıkta özellikle yoğun arpa tüketen besici tarafta ithalatın kapanmasına bağlı kapasite kullanım sıkıntısı mevcuttur. Önümüzdeki günlerde besilik ithalatına müsaade edilirse bu da arpa talebini etkileyecektir. Bakliyat fiyatları nohut dışında yüksek seyredecektir. Çünkü, ülke yeterliliğimiz yanında talebin artışına bağlı olarak özellikle kırmızı mercimek, kuru fasulye, yeşil mercimek fiyatları hareketli geçecek, bu ürünlerde TMO'ya fazla yöneliş olmayacaktır.

Finans maliyetlerinin düşmesi, tarımın yatırım aracı olarak görülmesi, Türkiye Ürün İhtisas Borsası'nın gelişmesi tarım piyasalarının derinliği açısından önemlidir. DİR kapsamında belge karşılığı ithalat cazibesi açısından stresli bir sezon olacağını öngörmekteyiz.

TARIM ÜRÜNLERİ PİYASA ANALİZ BÜLTENİ

1 Haziran 2020

Sayı: 18

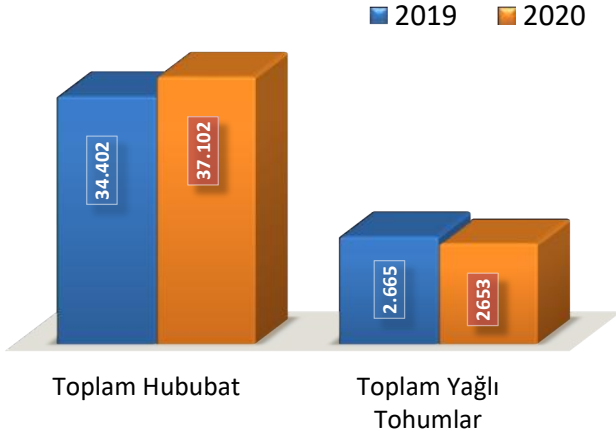

İK TARIMÜSSÜ

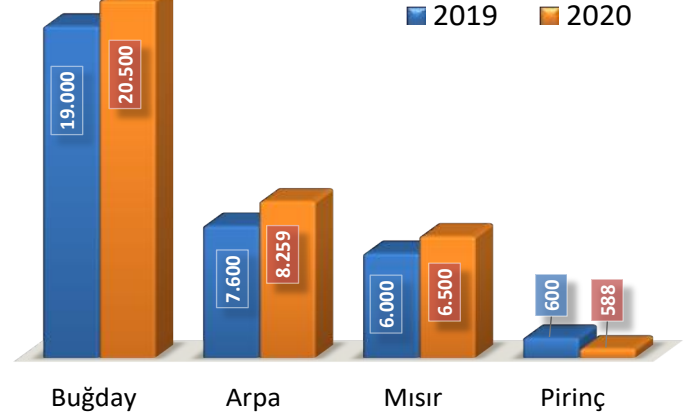
ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

Türkiye Tarımsal Üretim 1. Tahminleri

Toplam Hububat ve Yağlı Tohumlar 1. Üretim Tahminleri (bin ton)

Hububat Üretim 1. Tahminleri (bin ton)

Buğday

+ % 7,9

Arpa

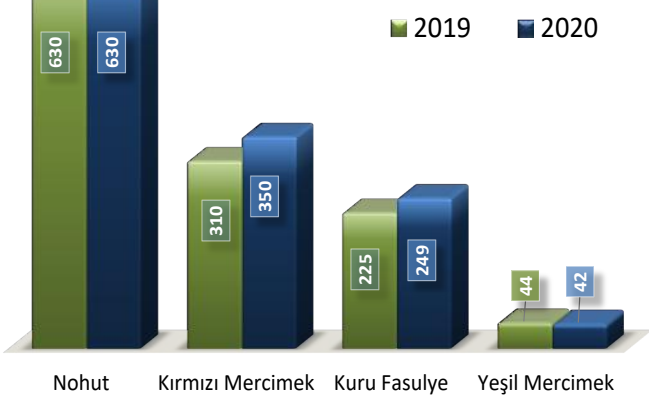
+ % 8,7

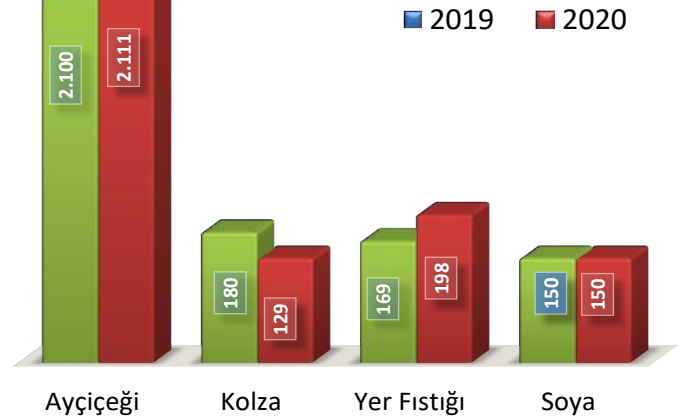
Mısır

+ % 8,3

Bakliyat Üretim 1. Tahminleri (bin ton)

Yağlı Tohumlar Üretim 1. Tahminleri (bin ton)

Kırmızı Mercimek

+ % 12,9

Kuru Fasulye

+ % 10,7

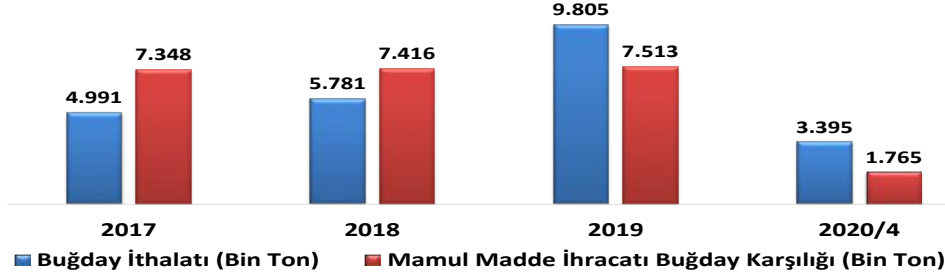
Ayçiçeği

+ % 0,5

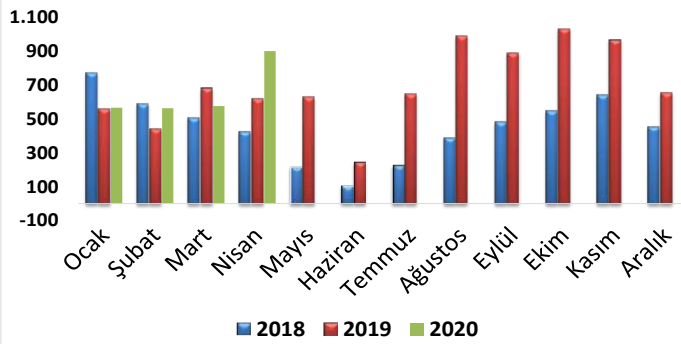
Türkiye Hububat ve Mamul Madde Piyasalarının Genel Görünümü

2017, 2018, 2019 ve 2020 Yılları Buğday İthalatı ve Mamul İhracatının Buğday Karşılığı

EKMEKLİK BUĞDAY İTHALATI VE UN İHRACATI

2018, 2019 ve 2020 Yılları Aylar Bazında Ekmeklik Buğday İthalatı (Bin ton)

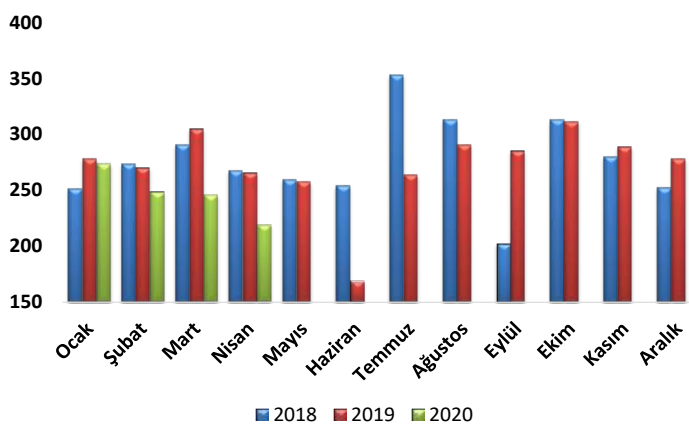

Ekmeklik Buğday İthalatı (Bin ton)

	2018	2019	2020
Ocak	774	558	567
Şubat	593	443	564
Mart	509	684	577
Nisan	425	620	902
Mayıs	220	630	
Haziran	107	245	
Temmuz	228	649	
Ağustos	391	995	
Eylül	481	893	
Ekim	551	1.031	
Kasım	642	968	
Aralık	456	656	
Toplam	5.376	8.374	2.610

- ⇒ 2019 yılı aylık ortalama ithalat 698 bin ton, 2020 yılında 652 bin ton
- ⇒ 2019 yılı 4 ayında ithalat 2,3 milyon ton, 2020 yılında 2,6 milyon ton
- ⇒ 2019 yılı ilk 4 ayında ortalama ithalat fiyatı 251 \$/ton, 2020 yılında 233 \$/ton

Karşılaştırmalı Un İhracatı (Bin ton)

Un İhracatı (Bin ton)

	2018	2019	2020
Ocak	251	278	274
Şubat	273	270	249
Mart	290	305	246
Nisan	267	265	219
Mayıs	259	258	
Haziran	254	169	
Temmuz	354	264	
Ağustos	313	290	
Eylül	202	285	
Ekim	313	311	
Kasım	280	289	
Aralık	252	278	
Toplam	3.308	3.263	987

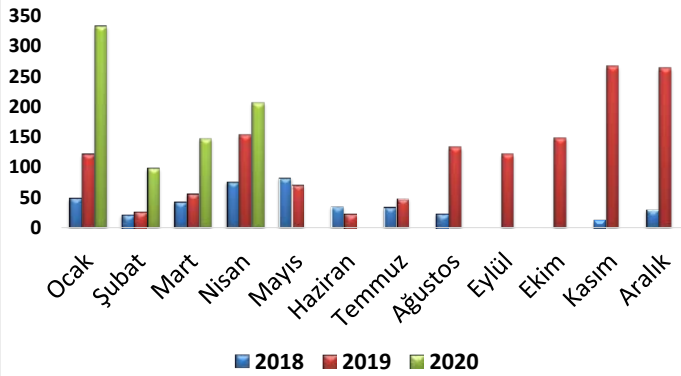
- ⇒ 2019 yılı aylık ortalama ihracat 272 bin ton, 2020 yılında 247 bin ton
- ⇒ 2019 yılı 4 ayında ihracat 1,1 milyon ton (buğday karşılığı 1,5 milyon ton), 2020 yılında 987 bin ton (buğday karşılığı 1,3 milyon ton)
- ⇒ 2019 yılı ilk 4 ayında ortalama ihracat fiyatı 336 \$/ton, 2020 yılında 320 \$/ton

Türkiye Hububat ve Mamul Madde Piyasalarının Genel Görünümü

MAKARNALIK BUĞDAY İTHALATI VE MAKARNA İHRACATI

2018, 2019 ve 2020 Yılları Aylar Bazında
Makarnalık Buğday İthalatı
(Bin ton)

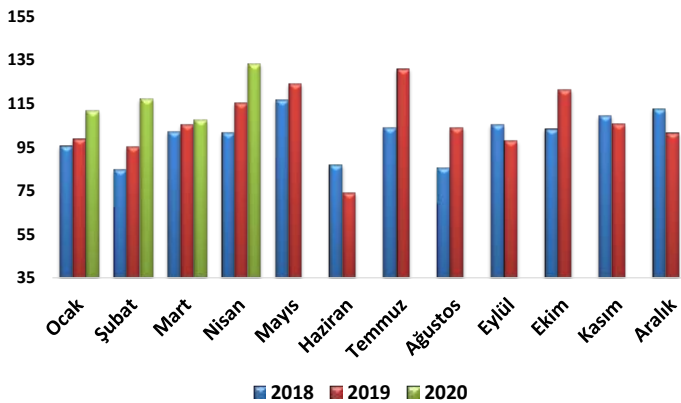

Makarnalık Buğday İthalatı (Bin ton)

	2018	2019	2020
Ocak	49	122	333
Şubat	21	25	98
Mart	42	56	147
Nisan	76	154	207
Mayıs	83	71	
Haziran	35	23	
Temmuz	34	47	
Ağustos	23	133	
Eylül	0	121	
Ekim	0	149	
Kasım	12	267	
Aralık	29	264	
Toplam	405	1.433	785

- ⇒ 2019 yılı aylık ortalama ithalat 119 bin ton, 2020 yılında 196 bin ton
- ⇒ 2019 yılı 4 ayında ithalat 357 bin ton, 2020 yılında 785 bin ton
- ⇒ 2019 yılı ilk 4 ayında ortalama ithalat fiyatı 278 \$/ton, 2020 yılında 301 \$/ton

Karşılaştırmalı Makarna İhracatı (Bin ton)

Makarna İhracatı (Bin ton)

	2018	2019	2020
Ocak	96	99	112
Şubat	85	95	117
Mart	102	105	107
Nisan	101	115	133
Mayıs	117	124	
Haziran	87	74	
Temmuz	104	131	
Ağustos	85	104	
Eylül	105	98	
Ekim	103	121	
Kasım	109	106	
Aralık	112	102	
Toplam	1.207	1.274	469

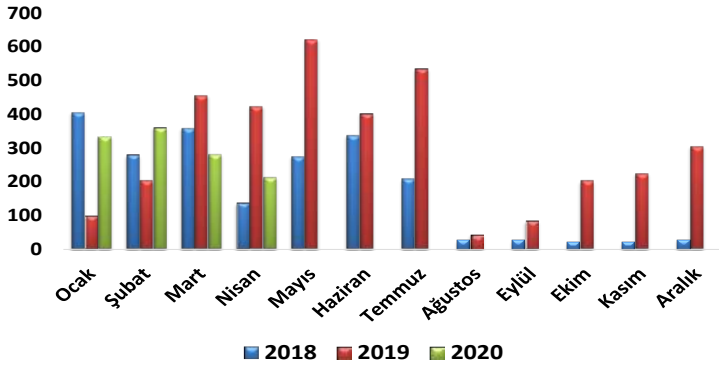
- ⇒ 2019 yılı aylık ortalama ihracat 106 bin ton, 2020 yılında 117 bin ton
- ⇒ 2019 yılı 4 ayında ihracat 415 bin ton (buğday karşılığı 689 bin ton), 2020 yılında 469 bin ton (buğday karşılığı 779 ton)
- ⇒ 2019 yılı ilk 4 ayında ortalama ihracat fiyatı 463 \$/ton, 2020 yılında 503 \$/ton

Türkiye Hububat Piyasalarının Genel Görünümü

HUBUBAT İTHALATI

2018, 2019 ve 2020 Yılları Aylar Bazında Mısır İthalatı (Bin ton)

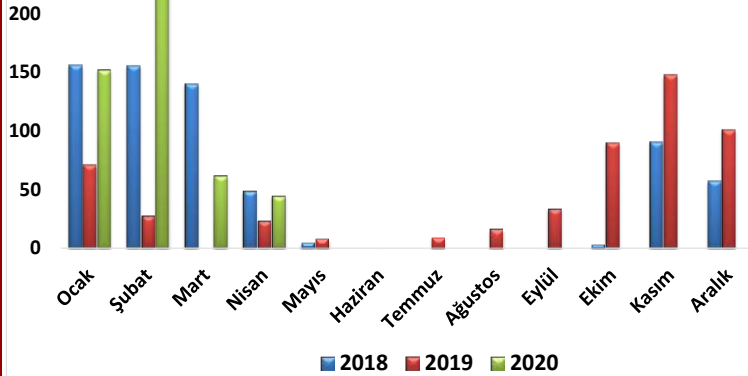

Mısır İthalatı (Bin ton)

	2018	2019	2020
Ocak	404	98	335
Şubat	279	203	361
Mart	358	456	281
Nisan	138	422	212
Mayıs	275	621	
Haziran	337	403	
Temmuz	208	534	
Ağustos	27	43	
Eylül	27	83	
Ekim	21	203	
Kasım	21	224	
Aralık	28	304	
Toplam	2.123	3.593	1.189

2020 yılının ilk 4 ayında 1.189 bin ton mısır ithalatına karşılık 2019 yılının ilk 4 ayında bu rakam 1.179 bin tondur. Aylık ortalama 297 bin ton mısır ithalatı gerçekleşmiştir.

2018, 2019 ve 2020 Yılları Aylar Bazında Arpa İthalatı (Bin ton)

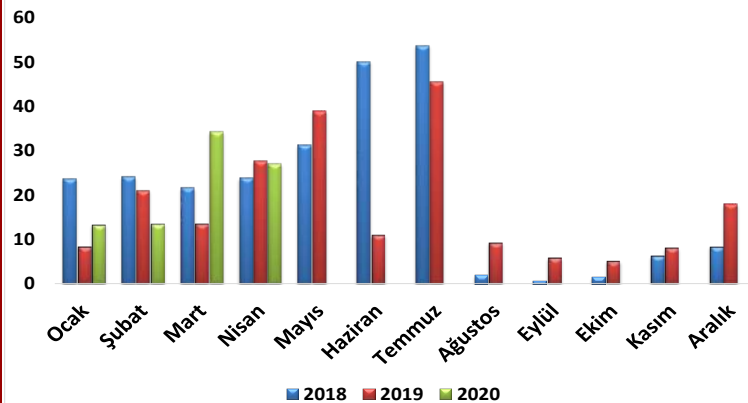

Arpa İthalatı (Bin ton)

	2018	2019	2020
Ocak	156	71	152
Şubat	155	28	217
Mart	140	0	62
Nisan	49	23	44
Mayıs	5	7	
Haziran	0	0	
Temmuz	0	9	
Ağustos	0	16	
Eylül	0	34	
Ekim	3	90	
Kasım	91	147	
Aralık	57	101	
Toplam	656	526	475

2020 yılı Nisan ayı itibariyle toplam 475 bin ton arpa ithal edilmiş olup 2019'un ilk 4 ayında bu rakam 121 bin tondur.

2018, 2019 ve 2020 Yılları Aylar Bazında Pirinç İthalatı (Bin ton)

Pirinç İthalatı (Bin ton)

	2018	2019	2020
Ocak	24	8	13
Şubat	24	21	13
Mart	22	14	34
Nisan	24	28	27
Mayıs	31	39	
Haziran	50	11	
Temmuz	54	46	
Ağustos	2	9	
Eylül	1	6	
Ekim	2	5	
Kasım	6	8	
Aralık	8	18	
Toplam	247	212	88

2020 yılının ilk 4 ayında 88 bin ton pirinç ithalatına karşılık 2019 yılında aynı dönemde 70 bin ton ithalat olmuştur.

TARIM ÜRÜNLERİ PİYASA ANALİZ BÜLTENİ

1 Haziran 2020

Sayı: 18

İK TARIMÜSSÜ

ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

Hububat Piyasa Fiyatları

İTHAL ÜRÜN FİYATLARI

İthal Ürün Fiyatları (FOB \$/ton)

Ekmeklik Buğday		Durum Buğday
11,5 Protein	12,5 Protein	Kanada
218 (Yeni hasat 195)	220 (Yeni hasat 202)	295-300

Mısır	Arpa	Kepek (Rusya)	Navlun
180	180 (Yeni hasat 173)	135	Azak-Türkiye 17 \$ Karadeniz - 10 \$

İÇ PİYASA FİYATLARI

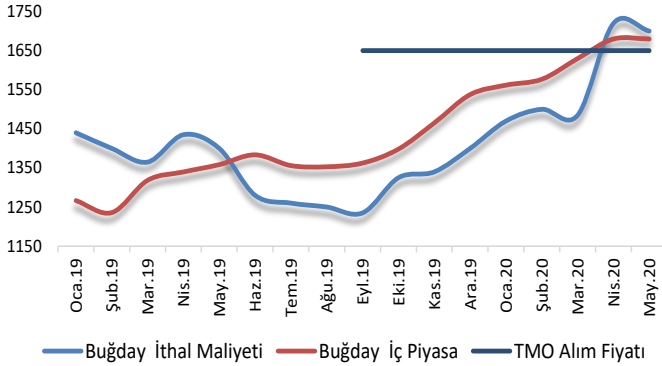

İç Piyasa Hububat Fiyatları (TL/ton)

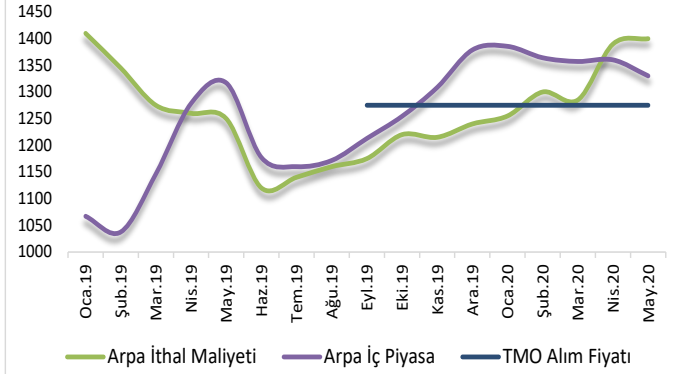
AKS Buğday	Makarnalık	Arpa	Mısır	Çeltik (Osmancık)	Pirinç (Osmancık)
1.650-1.700	1.800-1.850	1.300-1.350	1.350-1.400	4.000-4.500	6.500-7.000

HUBUBAT İÇ PİYASA FİYATI VE İTHAL MALİYETİ KARŞILAŞTIRMASI

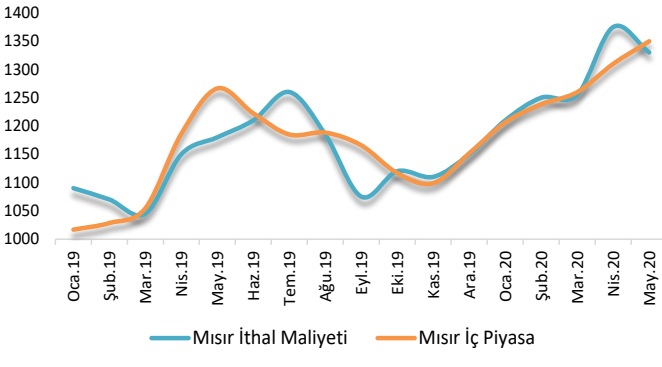
Buğday Fiyatları (TL/ton)

Arpa Fiyatları (TL/ton)

Mısır Fiyatları (TL/ton)

Buğday ve arpa fiyatları, hem iç piyasa hem de ithal maliyetleri yönüyle TMO alım fiyatının üzerinde seyretilmektedir. Ancak buğdayda piyasa fiyatları ile TMO alım fiyatı birbirine çok yakinken arpada piyasa TMO'nun epey üzerindedir.

Mayıs ayı sonuna doğru artmasına rağmen ay ortasına kadar dünyada mısır fiyatlarının epey düşmesi nedeniyle iç piyasa fiyatının ithal maliyetin az miktarda üzerinde kaldığı görülmektedir.

TARIM ÜRÜNLERİ PİYASA ANALİZ BÜLTENİ

1 Haziran 2020

Sayı: 18

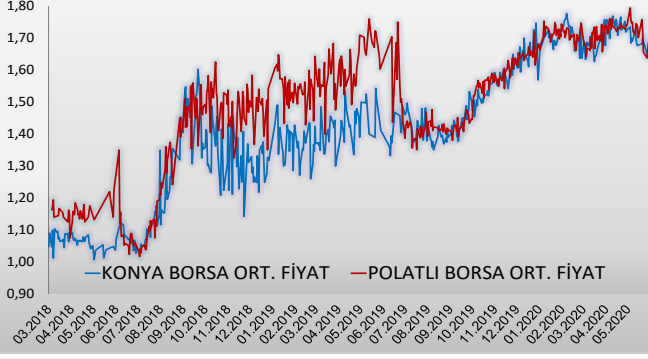
İK TARIMÜSSÜ

ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

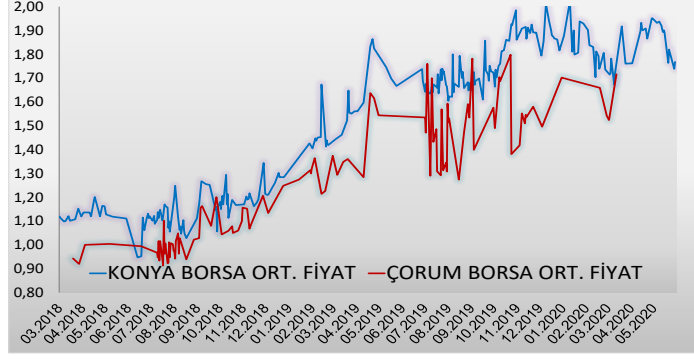
Hububat Piyasa Fiyatları

BORSA FİYATLARI

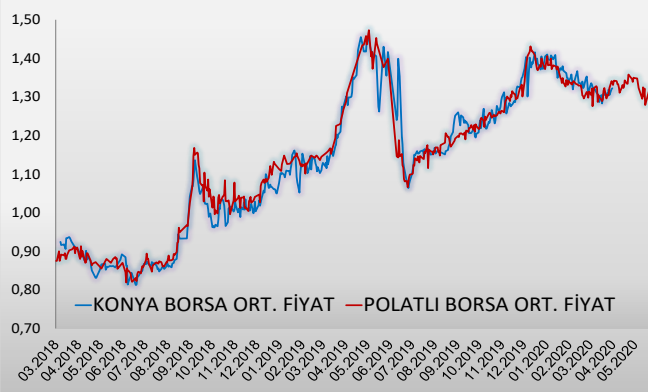
ANADOLU KIRMIZI SERT EKMEKLİK BUĞDAY BORSA FİYATİ (TL/KG)

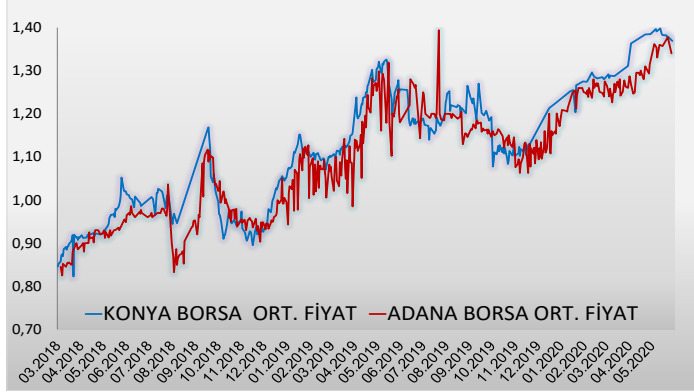
MAKARNALIK BUĞDAY BORSA FİYATİ (TL/KG)

ARPA BORSA FİYATİ (TL/KG)

MISIR BORSA FİYATİ (TL/KG)

BORSA İŞLEM HACMİ VE FİYAT DEĞERLENDİRME

Borsalarda Mayıs ayında Konya'da 1.053 ton (geçen yıl 192 ton), Polatlı'da 1.321 ton (geçen yıl 269 ton) ekmeklik buğday; Konya'da 3.183 ton (geçen yıl 398 ton), Polatlı'da 287 ton (geçen yıl 114 ton) arpa işlem görmüştür.

2019/20 sezonunda işlem miktarı Konya'da AKS 51.149 ton ve arpada 53.847 ton, Polatlı'da ekmeklik buğday işlem miktarı 63.382 ton, arpa işlem miktarı 23.789 tondur.

Konya Borsası ekmeklik buğday fiyatları 1.650-1.735 TL/ton, arpa fiyatları 1.290-1.320 TL/ton arasındadır.

Polatlı Borsası ekmeklik buğday fiyatları 1.640-1.795 TL/ton, arpa fiyatları 1.280-1.350 TL/ton arasındadır.

Konya ve Adana Borsalarında hasat başından bu yana toplam 325 bin ton mısır işlem görmüş olup fiyatlar, Mayıs ayında 1.330-1.400 TL/ton arasında gerçekleşmiştir.

TÜRİB'de

2. ve 3. sınıf Sert Ekmeklik Buğdaylar 1.630-1.700 TL/ton'dan

2. ve 3. sınıf Makarnalık Buğdaylar 1.720-1.900 TL/ton'dan

Arpa 1.240-1.290 TL/ton'dan

Mısır 1.290-1.400 TL/ton'dan, işlem görmüştür.

TARIM ÜRÜNLERİ PİYASA ANALİZ BÜLTENİ

1 Haziran 2020

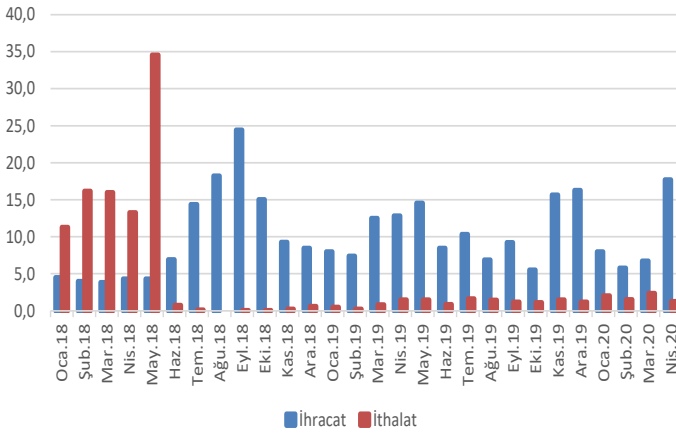
Sayı: 18

İK TARIMÜSSÜ

ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

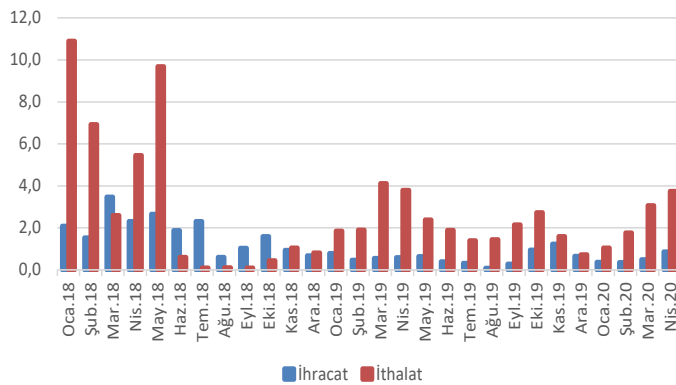
Nohut Ticareti (Bin Ton)

Bakliyat Piyasası

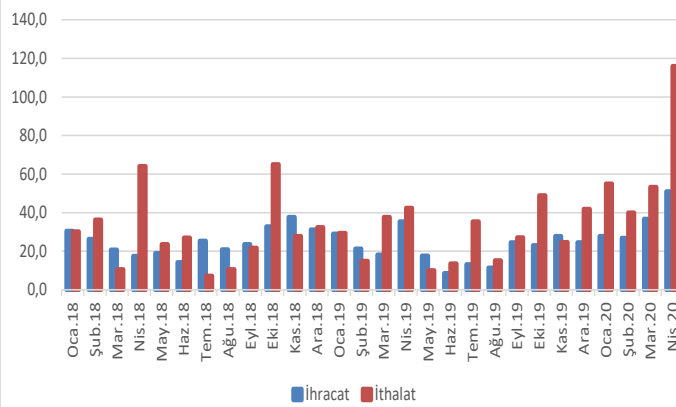
Bin Ton	2019		2020	
	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
Ocak	8,0	0,5	8,0	2,0
Şubat	7,4	0,2	5,8	1,5
Mart	12,5	0,8	6,7	2,4
Nisan	12,8	1,5	17,7	1,2
Mayıs	14,6	1,5		
Haziran	8,4	0,9		
Temmuz	10,3	1,6		
Ağustos	6,8	1,4		
Eylül	9,2	1,2		
Ekim	5,5	1,1		
Kasım	15,6	1,5		
Aralık	16,3	1,2		
Toplam	127,5	13,2	38,2	7,1

Kuru Fasulye Ticareti (Bin Ton)

Bin Ton	2019		2020	
	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
Ocak	0,8	1,9	0,4	1,0
Şubat	0,5	1,9	0,4	1,8
Mart	0,5	4,1	0,5	3,1
Nisan	0,6	3,8	0,9	3,7
Mayıs	0,6	2,4		
Haziran	0,4	1,9		
Temmuz	0,3	1,4		
Ağustos	0,1	1,4		
Eylül	0,3	2,1		
Ekim	0,9	2,7		
Kasım	1,2	1,6		
Aralık	0,7	0,7		
Toplam	6,9	25,9	2,1	9,6

Mercimek Ticareti (Bin Ton)

Bin Ton	2019		2020	
	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
Ocak	28,9	29,3	27,7	55,0
Şubat	21,1	14,8	26,7	39,9
Mart	18,1	37,5	36,6	53,2
Nisan	35,3	42,3	50,8	115,8
Mayıs	17,5	9,9		
Haziran	8,4	13,4		
Temmuz	13,1	35,2		
Ağustos	11,4	15,1		
Eylül	24,5	27,0		
Ekim	22,9	48,8		
Kasım	27,7	24,5		
Aralık	24,5	41,7		
Toplam	253,4	339,6	141,9	263,9

Döviz kurundaki artışın ihracatçıları açısından avantajlı olması sayesinde Nisan ayında nohut ihracatı bir önceki aya göre 2,6 kat artmıştır. 2020 yılının ilk 4 ayında 38 bin ton ihracat gerçekleştirilmiştir (2019 ilk 4 ayında 40 bin ton)

Kırmızı mercimek ithalatında Nisan ayında 2 kat, ihracatında ise 1,4 kat artış görülmektedir. İç talebin artması ve yine artan döviz kuru nedeniyle re-export talebindeki artış ithalat talebini desteklemiştir.

Piyasa fiyatları: Nohut piyasa fiyatları 2.900-3.000 TL/ton, kabuklu kırmızı mercimek 4.000-4.500 TL/ton, yeşil mercimek 3.200-3.300 TL/ton ve kuru fasulye 9.500-10.000 TL/tondur.

Kırmızı mercimek fiyatı hasadın başlamasıyla birlikte 500-750 TL/ton düşüş göstermiştir.

TARIM ÜRÜNLERİ PİYASA ANALİZ BÜLTENİ

1 Haziran 2020

Sayı: 18

İK TARIMÜSSÜ

ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

Et ve Süt Piyasası

Türkiye Et Piyasası Fiyatları

Ürün	İşlem Yeri	18-22 Mayıs 2020			Haftalık Değişim%	Yıllık Değişim %
		Miktar (kg)	TL/kg	€/kg		
Canlı Dana	Edirne Borsası	34.120	22,58	2,96	3,0	29,9
Dana Karkas	Ankara Borsası	1.074	37,31	4,9	-1,4	22,8
	Ulusal K.Et Konseyi	-	37,61	-	0,0	20,8
Canlı Kuzu	Ot Kuzusu (Edirne)	4.740	24,39	3,20	-0,5	22,9
	Süt Kuzusu (Edirne)	509	23,21	3,05	-6,8	12,0
Kuzu Karkas	Ankara Borsası	23.599	49,69	6,52	-0,2	29,7
	Ulusal K.Et Konseyi	-	46,83	-	0,0	14,9

Kaynak: ESK Haftalık Bülten

Perakende fiyatlar; İstanbul kıyma fiyatı 46,55 TL/kg (%0,0), kuşbaşı fiyatı 51,28 TL/kg (%0,0), Ankara kıyma fiyatı 46,55 TL/kg (%0,0), kuşbaşı fiyatı 53,46 TL/kg (%0,0)

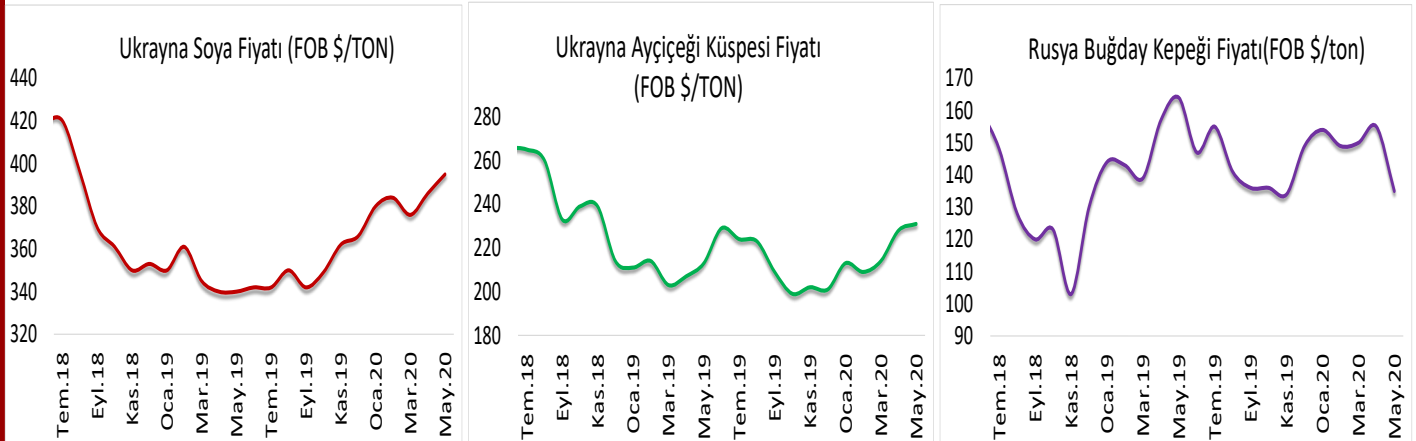
Yurtdışında; ABD dana karkas 27,64 TL/kg (%6,8), AB dana karkas 26,65 TL/kg (%0,0) (Kaynak: ESK Bülten)

YEM FİYATLARI

Nisan ayı itibariyle;

- Etlik piliç yemi 2.580 TL/ton (Geçen yıla göre %20)
- Yumurta yemi 2.155 TL/ton (Geçen yıla göre %21)
- Süt yemi 1.725 TL/ton (Geçen yıla göre %16)
- Besi yemi 1.600 TL/ton (Geçen yıla göre %14)

Yem hammaddesi olarak yemlik buğday fiyatları 1.650 TL/ton, soya 2.500 TL/ton, soya küspesi 2.480 TL/ton seviyelerindedir. Kepek fiyatlarının da 1.050 TL/ton civarında seyrettiği görülmektedir.

TARIM ÜRÜNLERİ PİYASA ANALİZ BÜLTENİ

1 Haziran 2020

Sayı: 18

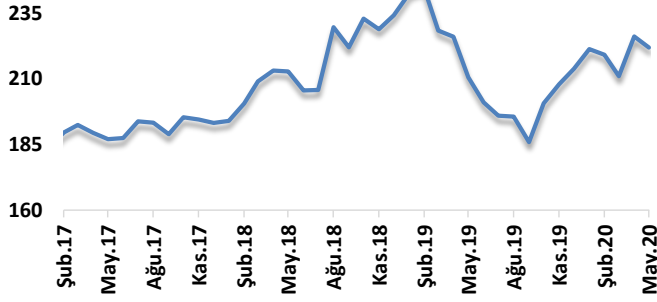

İK TARIMÜSSÜ

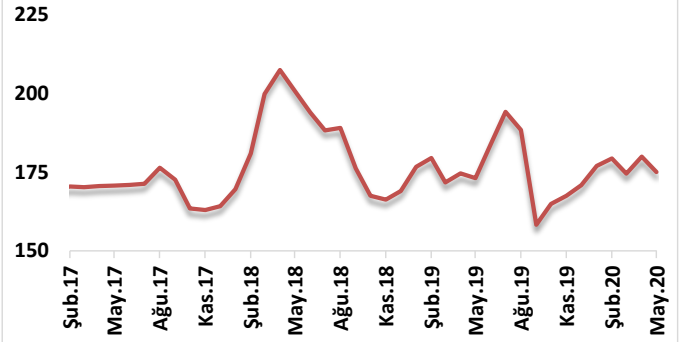
ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

Karadeniz Piyasalarının Genel Görünümü ve Türkiye İle Ticareti

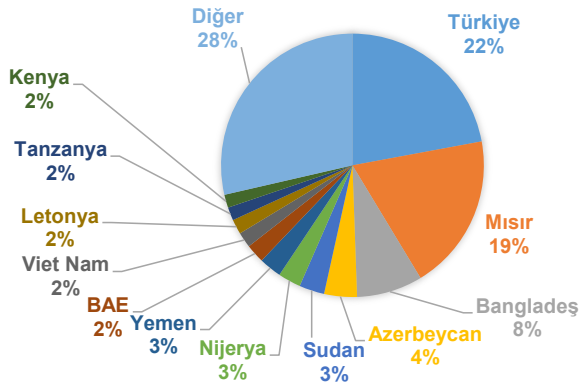
Rus Ekmeklik Buğday Fiyatı (2017-2020)

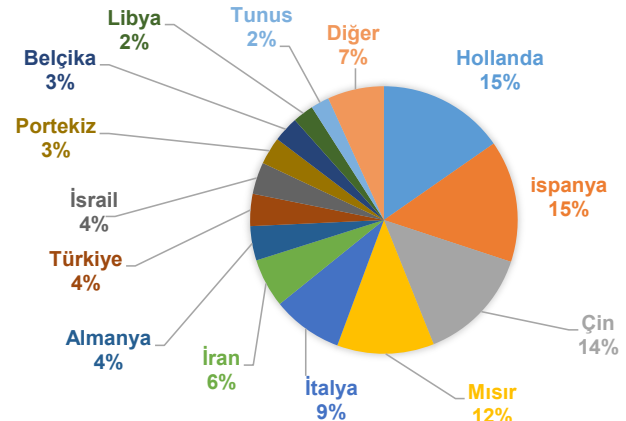
Ukrayna Mısır Fiyatı (2017-2020)

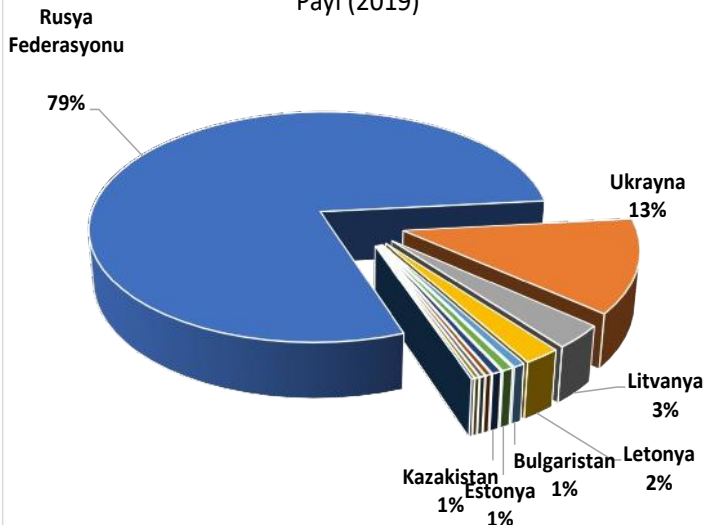
RUSYA'NIN BUĞDAY İHRACATINDA BAŞLICA ÜLKELER

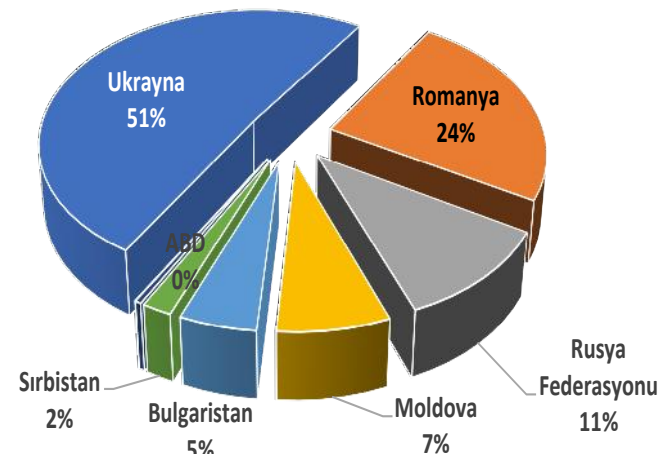
UKRAYNA'NIN MISIR İHRACATINDA BAŞLICA ÜLKELER

Türkiye Ekmeklik Buğday İthalatında Ülkelerin Payı (2019)

Türkiye Mısır İthalatında Ülkelerin Payı (2019)

TARIM ÜRÜNLERİ PİYASA ANALİZ BÜLTENİ

1 Haziran 2020

Sayı: 18

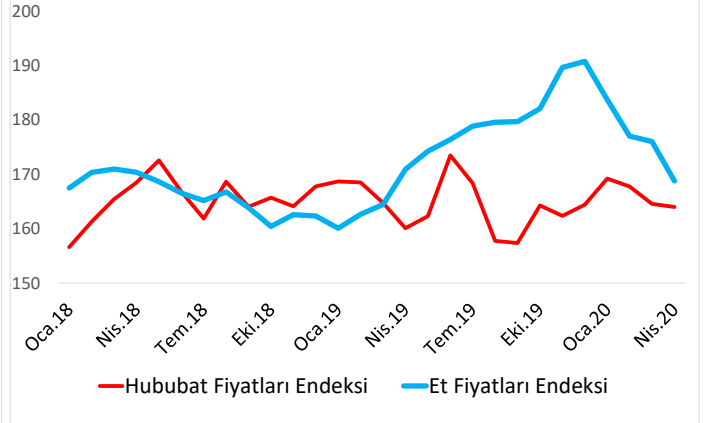
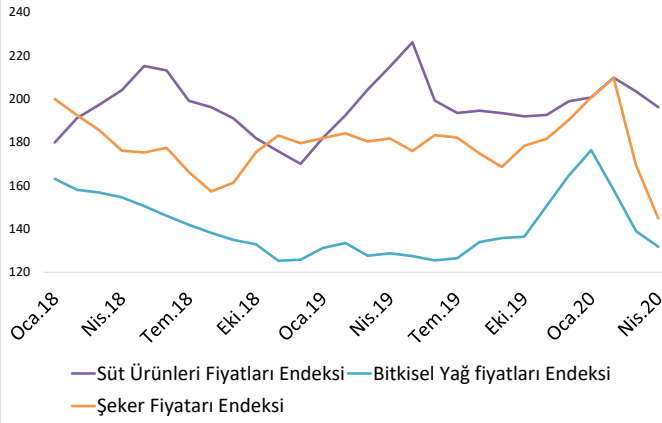

İK TARIMÜSSÜ

ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

Dünya Hububat Piyasalarının Genel Görünümü

FAO GIDA FİYATLARI ENDEKSİ

FAO Gıda Fiyatları endeksi, tüm ürün gruplarında Nisan ayı sonu itibariyle düşüş göstermektedir. Hububat, bakliyat, un, makarna gibi ürünlerin fiyatında artış olmasına karşın dünya genelinde gıdanın sıklıkla kullanıldığı restoran, cafe gibi işletmelerin talebindeki düşüş ve süt, et gibi dayanıksız tüketim ürünlerine olan talebin azalması fiyatlar genel seviyesini aşağı çekmiştir.

ARZ-TALEP DURUMU

BUĞDAY

(Bin ton)	2019/20		2020/21		Değişim (%)	
	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat
Arjantin	19.500	13.500	21.000	14.500	7,7	7,4
Avustralya	15.200	8.200	24.000	15.000	57,9	82,9
Kanada	32.348	23.000	34.000	24.500	5,1	6,5
AB	154.776	35.000	143.000	28.500	-7,6	-18,6
Kazakistan	11.452	6.000	13.500	7.100	17,9	18,3
Rusya	73.610	33.500	77.000	35.000	4,6	4,5
Ukrayna	29.171	20.500	28.000	19.000	-4,0	-7,3
ABD	52.258	26.399	50.784	25.855	-2,8	-2,1
Dünya	764.318	183.403	768.490	187.976	0,5	2,5

◇ 2020/21 kapanış stokları %5 artışla rekor 310 milyon ton seviyesinde beklenmektedir. Küresel ticaretin ise 188 milyon ton seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir. Dünya üretim rakamı 768 milyon tondur.

◇ Rusya, Kanada, Avustralya, Arjantin gibi önemli üreticilerde artış beklenmektedir. Ancak AB'deki son kuraklığın ürüne önemli ölçüde zarar vermesi nedeniyle üretim tahminleri düşürülmektedir.

◇ Ukrayna'da da kuraklıktan kaynaklı ürün kaybı nedeniyle rekolte düşük beklenmektedir. Dünya tüketim tahmini ise 5 milyon ton artışla 754 milyon ton seviyesindedir.

ARPA

(Bin ton)	2019/20		2020/21		Değişim (%)	
	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat
Avustralya	8.800	4.000	9.700	4.500	10,2	12,5
AB	62.999	6.300	62.750	5.700	-0,4	-9,5
Rusya	19.939	4.100	17.500	3.600	-12,2	-12,2
Ukrayna	9.528	4.700	9.700	5.000	1,8	6,4
DÜNYA	156.079	25.753	154.183	25.582	-1,2	-0,7

◇ Dünya arpa üretiminin ekim alanlarındaki daralma ve önemli üretici ülkelerdeki kuraklık nedeniyle 2 milyon ton azalarak 154 milyon tona gerilemesi beklenmektedir.

◇ AB ve Rusya üretimlerinde önemli ölçüde azalış görülebilecektir. Ancak 154 milyon tonluk üretim rakamı geçen yıla göre düşük kalsa da uzun yıllar ortalamasının üzerindedir.

TARIM ÜRÜNLERİ PİYASA ANALİZ BÜLTENİ

1 Haziran 2020

Sayı: 18

İK TARIMÜSSÜ

ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

Dünya Hububat Piyasalarının Genel Görünümü

ARZ-TALEP DURUMU

MISIR

(Bin ton)	2019/20		2020/21		Değişim (%)	
	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat
Arjantin	50.000	34.000	50.000	34.000	0,0	0,0
Brezilya	101.000	36.000	106.000	38.000	5,0	5,6
Kanada	13.375	1.100	15.600	1.000	16,6	-9,1
AB	66.631	4.500	68.300	4.400	2,5	-2,2
Rusya	14.275	4.200	14.500	4.400	1,6	4,8
Ukrayna	35.887	32.000	39.000	33.000	8,7	3,1
ABD	347.048	45.087	406.292	54.613	17,1	21,1
DÜNYA	1.114.753	169.344	1.186.858	182.251	6,5	7,6

◇ Dünya mısır üretiminin **1.186 milyon ton** ile **rekor** seviyede gerçekleşmesi beklenmektedir. En büyük artış ABD'de tahmin edilmekle birlikte üretimin 59 milyon ton yükselerek 406 milyon ton olması öngörülmektedir.

◇ Brezilya, Ukrayna ve Meksika'da da üretim artışı beklenmektedir. Dünya mısır kapanış stoklarının 25 milyon ton artışla 340 milyon tona yükselmesi öngörülmektedir.

SOYA FASULYESİ

(Bin ton)	2019/20		2020/21		Değişim (%)	
	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat
Arjantin	51.000	8.000	53.500	6.500	4,9	-18,8
Brezilya	124.000	84.000	131.000	83.000	5,6	-1,2
Çin	18.100	125	17.500	100	-3,3	-20,0
Hindistan	9.300	110	10.500	135	12,9	22,7
Paraguay	9.900	5.900	10.250	6.300	3,5	6,8
ABD	96.793	45.586	112.264	55.792	16,0	22,4
DÜNYA	336.114	153.976	362.757	161.930	7,9	5,2

◇ Dünya soya fasulyesi üretiminin 27 milyon ton artışla **363 milyon tona çıkması**, Brezilya, Arjantin ve ABD gibi önemli ihracatçı ülkelerde üretimin yükselmesi beklenmektedir.

◇ Soya stoklarının ise 2 milyon ton düşüşle 98 milyon tona gerilemesi öngörülmektedir. Çin'in bu yıl talebinin yüksek olacağı tahmin edilmektedir.

PİRİNÇ

(Bin ton)	2019/20		2020/21		Değişim (%)	
	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat	Üretim	İhracat
Çin	146.730	3.000	149.000	3.200	1,5	6,7
Hindistan	118.000	10.200	118.000	11.000	0,0	7,8
Pakistan	7.200	4.400	7.500	4.300	4,2	-2,3
Tayland	18.000	7.500	20.400	9.000	13,3	20,0
ABD	5.864	3.112	6.864	3.175	17,1	2,0
Vietnam	27.369	6.500	27.500	6.600	0,5	1,5
DÜNYA	493.790	42.397	501.956	45.215	1,7	6,6

◇ Dünya pirinç üretiminin bir önceki sezona göre %1,7 artışla 502 milyon ton seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

◇ En önemli artış ABD ve ardından Tayland'da beklenmektedir. Pirinç fiyatlarının pandemi sürecinde artmış olması pirinç ekimi yapan ülkelerde ekiliş rakamlarını arttırmıştır.